

Bài 10: Nền dân chủ xã hội chủ nghĩa

Phần 1: Câu hỏi giữa bài

Câu hỏi (trang 83 sgk Giáo dục công dân 11) thuộc nội dung xây dựng nền dân chủ xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam: Hãy nêu những ví dụ về dân chủ trong lĩnh vực kinh tế mà em biết?

Trả lời:

- Ví dụ về dân chủ trong lĩnh vực kinh tế ở nước ta:
- + Xây dựng nền kinh tế nhiều thành phần, các thành phần kinh tế bình đẳng và tự do kinh doanh trong khuôn khổ pháp luật.
- + Công dân phải làm tròn nghĩa vụ đối với nhà nước và xã hội.
- +...

Câu hỏi (trang 84 sgk Giáo dục công dân 11) thuộc nội dung xây dựng nền dân chủ xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam: Hãy nêu những ví dụ về dân chủ trong lĩnh vực chính trị mà em biết?

Trả lời:

- Ví dụ về dân chủ trong lĩnh vực chính trị:

+ Quyền ứng cử, bầu cử vào các cơ quan quyền lực nhà nước, các tổ chức chính trị - xã hội.

+ Quyền tham gia quản lý nhà nước và xã hội, tham gia thảo luận các vấn đề chung của Nhà nước và địa phương.

+ Quyền kiến nghị với cơ quan nhà nước, biểu quyết khi nhà nước tổ chức trưng cầu dân ý.

+ Quyền được thông tin, tự do ngôn luận, tự do báo chí.

+ Quyền giám sát hoạt động của các cơ quan nhà nước, quyền khiếu nại, tố cáo của công dân.

+...

Câu hỏi (trang 85 sgk Giáo dục công dân 11) thuộc nội dung xây dựng nền dân chủ xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam: Em hãy nêu vài ví dụ về dân chủ của nhân dân trong lĩnh vực văn hóa?

Trả lời:

- Ví dụ về dân chủ của nhân dân trong lĩnh vực văn hóa:
- + Quyền tham gia vào đời sống văn hóa
- + Quyền hưởng lợi ích từ sáng tạo văn hóa, nghệ thuật của chính mình.
- + Quyền sáng tác, phê bình văn học, nghệ thuật.
- +....

Câu hỏi (trang 85 sgk Giáo dục công dân 11) thuộc nội dung xây dựng nền dân chủ xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam: Theo em, trong lĩnh vực xã hội công dân có những quyền dân chủ nào?

Trả lời:

- Theo em, trong lĩnh vực xã hội công dân có những quyền dân chủ là:
 - + Quyền lao động;
 - + Quyền bình đẳng nam nữ.
 - + Quyền được hưởng an toàn và bảo hiểm xã hội.
 - + Quyền được hưởng chế độ bảo vệ sức khỏe.
 - + Quyền được bảo vệ về mặt vật chất và tinh thần khi không còn khả năng lao động.
- Quyền bình đẳng về nghĩa vụ và quyền lợi, về cống hiến và hưởng thụ của các thành viên trong xã hội.
 - + Công dân có nghĩa vụ tham gia vào các phong trào xã hội ở địa phương, cơ quan, trường học,...
 - +...

Phần 2: Bài tập cuối bài

Câu 1 (trang 90 sgk Giáo dục công dân 11): Những biểu hiện về mặt bản chất của nền dân chủ xã hội chủ nghĩa là gì?

Trả lời:

*Những biểu hiện về mặt bản chất của nền dân chủ xã hội chủ nghĩa là:

- Thứ nhất, mang bản chất giai cấp công nhân

+ Giai cấp công nhân là giai cấp của công nhân quần chúng nhân dân lao động.

+ Giai cấp đi đầu trong việc đấu tranh, xây dựng một xã hội mới xã hội công bằng, dân chủ và văn minh.

+ Chỉ có mang bản chất giai cấp công nhân thì chính quyền mới thực sự thuộc về nhân dân.

- Thứ hai, có cơ sở kinh tế là chế độ công hữu về tư liệu sản xuất.

+ Công hữu tức là mọi của cải trong xã hội đều nhằm phục vụ lợi ích nhu cầu của quần chúng nhân dân.

+ Công hữu về tư liệu sản xuất là điều kiện quan trọng để nhân dân làm chủ các lĩnh vực khác của đời sống xã hội.

- Thứ ba, lấy hệ tư tưởng Mác – Lê Nin làm nền tảng tinh thần của xã hội.

+ Đây là hệ tư tưởng khoa học, đúng đắn, phù hợp với quy luật phát triển của xã hội.

+ Việt Nam đang lựa chọn hệ tư tưởng này là một sự lựa chọn hoàn toàn đúng đắn về nó đã được chứng minh bằng lịch sử và cả trong thời đại xây dựng đất nước hôm nay.

- Thứ tư, là nền dân chủ của nhân dân lao động
 - + Nhà nước ta là nhà nước của dân, do dân và vì dân.
 - + Nhân dân chỉ thực sự làm chủ khi họ được bảo đảm về mọi quyền lợi.
 - + Đây là các điều mà ở các xã hội khác không có được.
 - Thứ năm là, dân chủ gắn liền với pháp luật, kỉ luật, kỉ cương.
- => Tất cả đều nhằm bảo vệ quyền dân chủ cho mọi công dân. Cần trừng trị, ngăn chặn những hành vi đi ngược với lợi ích quần chúng lao động. Từ đó giúp mỗi cá nhân từ hoàn thiện chính bản thân mình.

Câu 2 (trang 90 sgk Giáo dục công dân 11): Em hãy nêu những nội dung cơ bản của dân chủ trong các lĩnh vực: kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội.

Trả lời:

*Những nội dung cơ bản của dân chủ:

- Dân chủ trong lĩnh vực kinh tế:
 - + Thực hiện quyền làm chủ của công dân đối với tư liệu sản xuất, trên cơ sở đó làm chủ quá trình quản lí sản xuất và phân phối sản phẩm.
 - + Biểu hiện của quyền làm chủ về kinh tế ở nước ta hiện nay là chính sách kinh tế nhiều thành phần.

+ Quyền dân chủ của công dân có nghĩa là công dân vừa được hưởng quyền và vừa phải làm tròn nghĩa vụ đối với nhà nước và xã hội.

+...

- Dân chủ trong lĩnh vực chính trị nghĩa là trong lĩnh vực chính trị, mọi quyền lực thuộc về nhân dân, trước hết là nhân dân lao động.

+ Quyền bầu cử và ứng cử vào các cơ quan quyền lực nhà nước, các tổ chức chính trị - xã hội.

+ Quyền tham gia quản lí nhà nước và xã hội, tham gia thảo luận các vấn đề chung của Nhà nước và địa phương.

+ Quyền kiến nghị với các cơ quan nhà nước, biểu quyết khi Nhà nước tổ chức trưng cầu ý dân

+ Quyền được thông tin, tự do ngôn luận, tự do báo chí

+ Ngoài ra dân chủ trong chính trị còn được thể hiện ở quyền giám sát các hoạt động của các cơ quan nhà nước, quyền khiếu nại, tố cáo,.. của công dân

- Dân chủ trong lĩnh vực văn hóa là thực hiện quyền làm chủ của công dân trong lĩnh vực văn hóa.

+ Quyền được tham gia vào đời sống văn hóa

+ Quyền được hưởng các lợi ích từ sáng tạo văn hóa, nghệ thuật của chính mình

+ Quyền được sáng tác, phê bình văn học, nghệ thuật

+ Dân chủ trong lĩnh vực văn hóa còn thể hiện ở việc giải phóng con người khỏi những thiên kiến lạc hậu, loại bỏ mọi sự áp bức về tinh thần và đưa văn hóa đến cho mọi người.

- Dân chủ trong lĩnh vực xã hội thể hiện trước hết ở việc đảm bảo những quyền lợi sau:

+ Quyền lao động

+ Quyền bình đẳng nam nữ

+ Quyền được hưởng an toàn xã hội và bảo hiểm xã hội

- + Quyền được hưởng chế độ bảo vệ sức khỏe
- + Quyền được bảo đảm vệ mặt vật chất và tinh thần khi không có khả năng lao động
- + Quyền bình đẳng về nghĩa vụ và quyền lợi, về cống hiến và hưởng thụ của các thành viên trong xã hội
- + Bên cạnh đó, công dân còn có nghĩa vụ tham gia vào các phong trào xã hội ở địa phương, trường học....

Câu 3 (trang 90 sgk Giáo dục công dân 11): Theo em, dân chủ và tập trung, dân chủ và tự do, dân chủ và pháp luật có mâu thuẫn với nhau không? Tại sao?

Trả lời:

- Theo em, dân chủ và tập trung, dân chủ và tự do, dân chủ và pháp luật không có sự mâu thuẫn với nhau.
- Vì:
 - + Dân chủ, tự do, pháp luật đều là những nhận tố để tạo nên sự an toàn, ổn định và phát triển cho một xã hội.
 - + Dân chủ là nhân dân có quyền tự do sinh hoạt, buôn bán học tập theo sở thích và khả năng của mình...

+ Dân chủ là dân có quyền, tuy nhiên không phải dân muốn làm gì cũng được. Những việc làm và hành động của nhân dân phải đúng với pháp luật quy định, không trái với pháp luật.

+ Tất cả quyền dân chủ được ghi rõ trong hiến pháp và pháp luật được soạn thảo do toàn dân thông qua quốc hội do dân bầu đó là dân chủ tập trung...

+...

Câu 4 (trang 90 sgk Giáo dục công dân 11): Em hãy phân biệt dân chủ trực tiếp và dân chủ gián tiếp. Cho ví dụ minh họa?

Trả lời:

	Dân chủ trực tiếp	Dân chủ gián tiếp
Giống nhau	Đều thể hiện quyền lực của nhân dân	
Khác nhau	+ Tham gia trực tiếp quyết định công việc của cộng đồng nhà nước.	+ Dân thể hiện quyền làm chủ của mình, tham gia quản lí nhà nước và xã hội thông qua hoạt động của những người đại diện.

	<ul style="list-style-type: none"> + Mang tính chất quần chúng rộng rãi + Phụ thuộc vào trình độ của nhân dân 	<ul style="list-style-type: none"> + Nguyên vọng của nhân dân thể hiện gián tiếp + Phụ thuộc vào khả năng của người đại diện.
Ví dụ	<ul style="list-style-type: none"> + Tất cả công dân đủ điều kiện trực tiếp đi bỏ phiếu bầu ra những người mình tin tưởng, đủ đức đủ tài vào trong Hội đồng nhân dân các cấp và các đại biểu quốc hội. +... 	<ul style="list-style-type: none"> + Đại biểu quốc hội là người đại diện cho nhân dân, được sự ủy thác của nhân dân, thay mặt nhân dân tham gia xây dựng các đạo luật để quản lí xã hội. +...

Câu 5 (trang 90 sgk Giáo dục công dân 11): Hãy nêu những ví dụ thể hiện dân chủ và thể hiện không dân chủ mà em biết.

Trả lời:

- Những hành vi thể hiện dân chủ:

- + Đi bầu cử (công dân từ đủ 18 tuổi trở lên)
- + Trưng cầu ý kiến của dân trước khi ban hành, sửa đổi một bộ luật mới.
- + Nhân dân được tự do sinh sống, kinh doanh, học tập trong phạm vi cho phép của pháp luật.
- + Các cán bộ tự phê bình trước nhân dân khi mắc khiết điểm.
- + Công khai minh bạch các khoản chi thu trong quý, năm....

- Những hành vi thể hiện không dân chủ:

- + Nhờ người bỏ phiếu bầu cử thay
- + Ban hành các chính sách, chủ trương nhằm phục vụ lợi ích cho cán bộ.
- + Thời phong kiến, mọi quyền lực thuộc về vua, dân không có tiếng nói...
- +...

Câu 6 (trang 90 sgk Giáo dục công dân 11): Là một học sinh, em phải làm gì để góp phần thực hiện nếp sống dân chủ?

Trả lời:

- Để góp phần thực hiện nếp sống dân chủ, bản thân em sẽ:

- + Thực hiện tốt quyền dân chủ của mình, tôn trọng quyền dân chủ của người khác.
- + Luôn lắng nghe ý kiến đồng thời bày tỏ ý kiến trong những cuộc thảo luận
- + Chấp hành tốt nội quy kỷ luật của Nhà trường
- + Thực hiện tốt nếp sống văn hoá nơi công cộng
- + Đấu tranh, phê phán những thói hư tật xấu, những tiêu cực, thói tự do vô kỷ luật, vi phạm quyền dân chủ của người khác.
- + Không được có thái độ khiếm nhã, không tôn trọng đối với người khác ...